

Sexualitet och funktionsnedsättning

2022-03-29.

WHO:s definition av sexualitet

En integrerad del av varje människas personlighet

Ett grundläggande och medfött behov

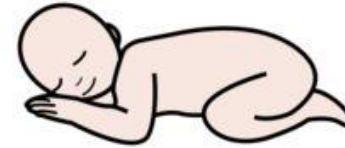
Inte synonymt med samlag

*En energi som driver oss att söka kärlek, kontakt, värme
och närhet*

*Påverkar tankar, känslor och handlingar och därmed vår
psykiska och fysiska hälsa*

Sexuell utveckling 0 - 1½ år

- Erektion
- Munnen: centrum för lustupplevelser **+s**
- Suger, biter, smakar
- Hittar sitt könsorgan

Sexuell utveckling 1½ - 3 år

- Tal-, språk- och rörelseförmåga tar fart
- Ökad självständighet
- Könsorganet och stjärten: njutningscentrum
- Kan identifiera sig som pojke/flicka
- Kroppsuppfattning, kroppskänsla

Sexuell utveckling 3 - 6 år

- Språket alltmer nyanserat
- Vanligt med könsord
- Kompisar, förskola, lek
- Lekar med sexuella inslag
- Första förälskelsen
- Könsidentitet

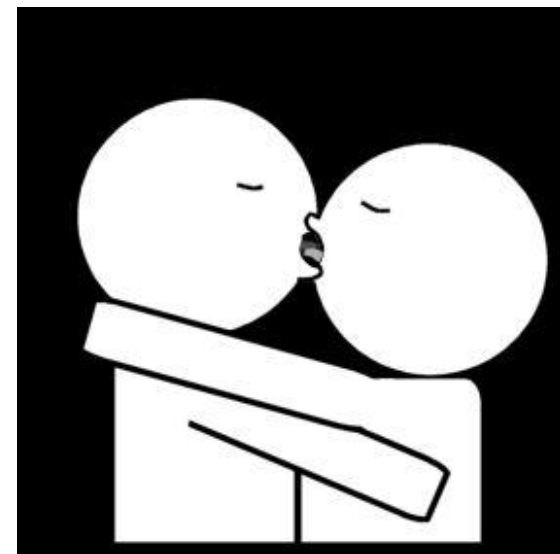
Sexuell utveckling 6 - 12 år

- Nya förebilder, grupptillhörighet
- Sexuell upplysning genom kompisar, media
- Intresse – osäkerhet (för motsatta könet)
- Romantiska förälskelser
- Privata sfären blir allt viktigare
- Kroppsförändringar

Tonåren 13 - 19 år

- Puberteten
- En period som alla går igenom
- Kropps- och utseendeförändringar
- Existentiella frågor
- Identitetsfrågor
- Existentiella frågor
- Humörsvängningar

Sexuell utveckling vid funktionsnedsättning

Stor variation beroende på funktionsnedsättning

Samma kroppsliga förändringar
som hos typiskt utvecklade barn

Ofta en diskrepans mellan
intellektuell och kroppslig utveckling

Barn/ungdomar med autism

Kan ha svårigheter med:

- Socialt samspel
- Social ömsesidighet
- Ta andras perspektiv
- Förändringar
- Perception

Barn/ungdomar med Intellectuell funktionsnedsättning (IF)

Har ofta svårigheter med:

- Abstrakt tänkande
- Problemlösning
- Logisk slutledning
- Omdöme

IF

Stor variation, beroende på grad av IF

Uttryck som kan skapa problem

Beteende som är sexuellt men är något annat

Att ta på andra personer

Stirra ut någon

Följa efter någon viss person

Sexualitet/specialintresse

Svårt att bedöma sociala avstånd

Att utsätta sig för fara

Onani på "fel" plats

Vad kan man göra?

- Undervisa om sex, kropp och relationer
- Arbeta med självbilden
- Sociala berättelser/ritprat
- Hjälpa ungdomen att uttrycka sin sexualitet

